

Liite 3: VAALA, JAALANGAN OSAYLEISKAAVAMUUTOKSEN LUONNOKSESTA SAATU PALAUTE JA LAADITUT VASTINEET

Yleiskaavaluonnos oli julkisesti nähtävillä 11.12.2018-18.1.2019 välisen ajan, minkä lisäksi lausuntoaikaa annettiin 31.1.2019 saakka. Luonnoksesta saatiin 3 mielipidettä ja 6 lausuntoa.

LAUSUNNOT:

- 1) Metsähallitus (12.1.2019)
- 2) Paltamon kunta (14.1.2019)
- 3) Kainuun liitto (28.1.2019)
- 4) Pohjois-Pohjanmaan museo (29.1.2019)
- 5) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) (8.2.2019)
- 6) Pohjois-Pohjanmaan liitto (sähköposti 11.1.2019)

MIELIPITEET:

- 1) 785-401-12-22
- 2) 785-401-2-98
- 3) 785-401-4-92

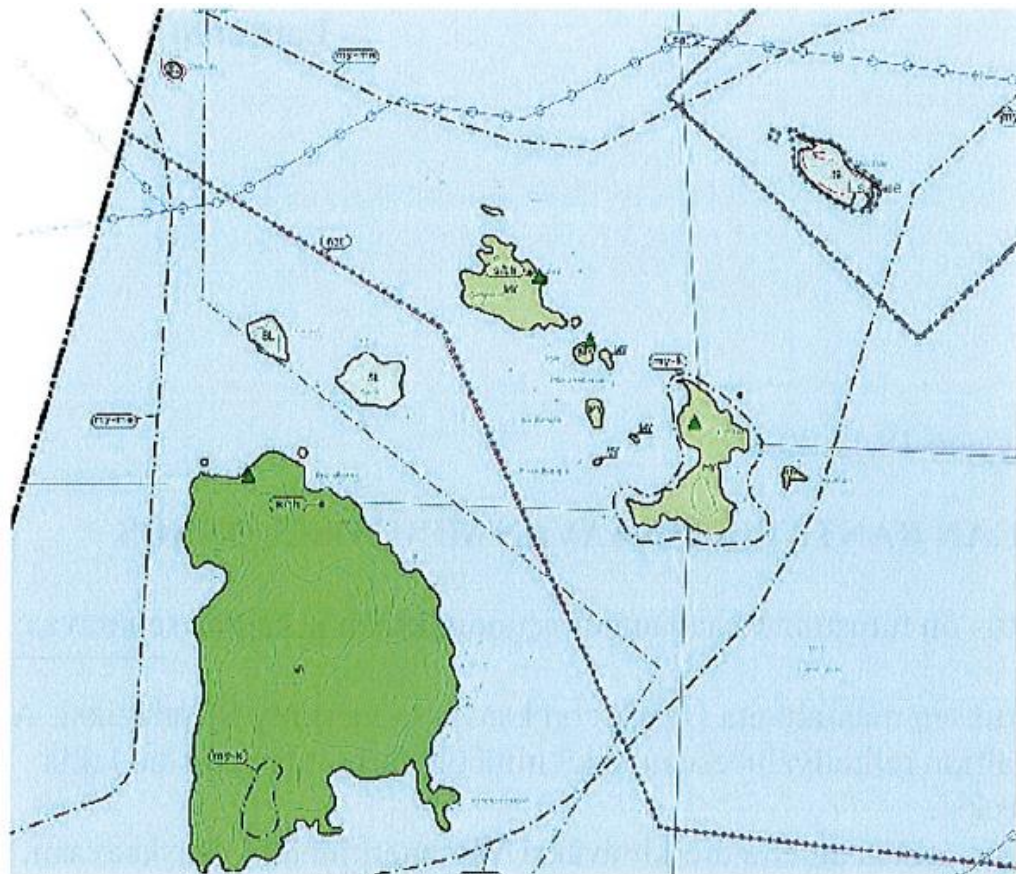
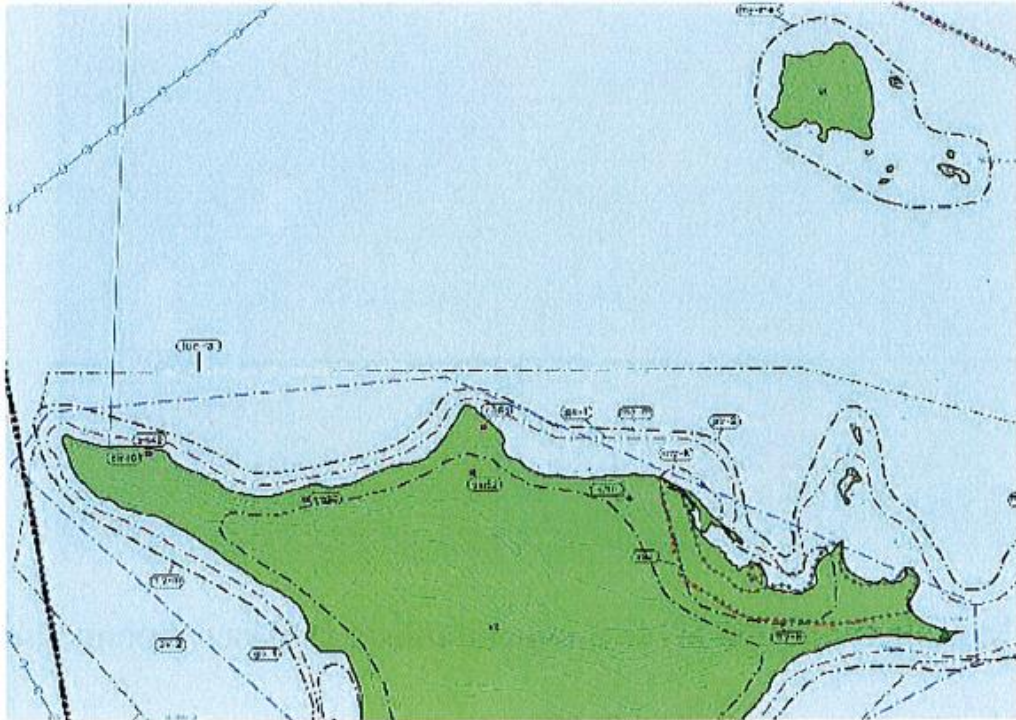
LAUSUNNOT:

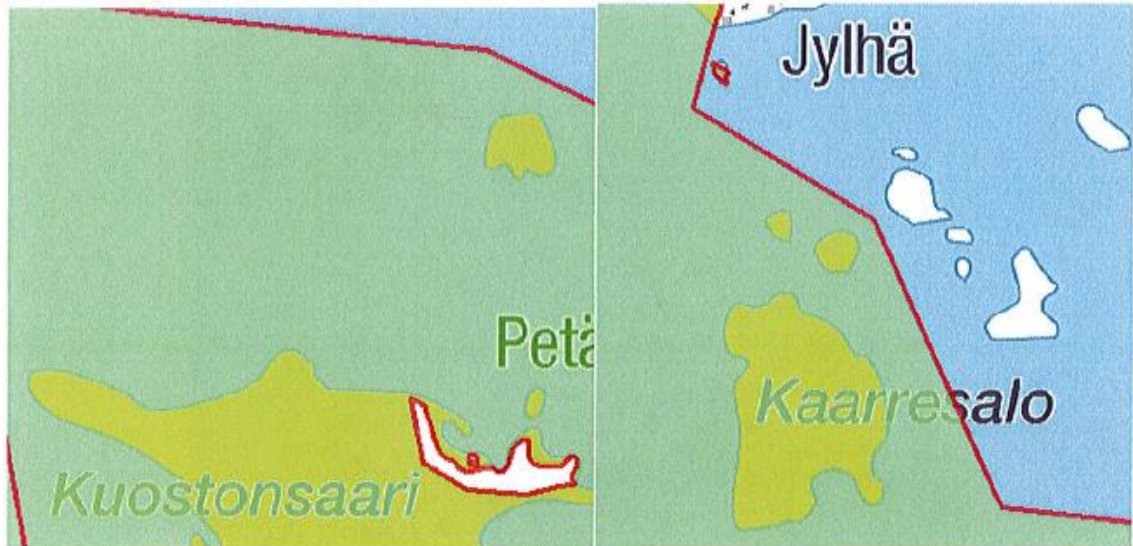
1) Metsähallitus (12.1.2019)

Metsähallitus on tutustunut kaavamuutosluonnokseen ja esittää seuraavaa:

Metsähallituksen maa-alueita (saaria) on kaavassa merkitty SL-alueiksi. Alueet kuuluvat valtion retkeilyalueeseen, eikä niitä ole tarkoitus perustaa lailla suojelualueeksi.

Metsähallitus esittää alueita merkittäväksi VR- merkinnällä yleiskaavaan, vastaavaa merkintää on käytetty mm. Manamasalon yleiskaavassa.

Muilta osin Metsähallituksella ei ole huomauttamista yleiskaavaluonnoksesta.

Vastine:

Kaavatyössä on Oulujärven retkeilyalueen saaret merkitty VR-merkinnällä, muut saaret MY-merkinnällä (mikäli sijoittuvat luonnon tai maiseman kannalta arvokkaille alueille) tai MU-merkinnällä, mikäli kaavatyössä ei ole tunnistettu erityisiä luonto- tai maisema-arvoja. Sellaiset saaret, joissa on rakennuspaikkoja, on muilta kuin rakennuspaikkojen osalta esitetty M-merkinnällä. Suojelualueet on esitetty SL-merkinnällä.

2) Paltamon kunta (14.1.2019)

Paltamon kunnalla ei ole huomautettavaa Jaalangan rantaosayleiskaavaluonnoksesta.

Vastine:

Lausunnolla ei ole vaikutusta kaavatyöhön.

3) Kainuun liitto (28.1.2019)

Kainuun liitolla ei ole lausuttavaa Jaalangan rantaosayleiskaavan muutoksesta.

Vastine:

Ei vaikutusta kaavatyöhön.

4) Pohjois-Pohjanmaan museo (29.1.2019)

Vaalan kunta on pyytänyt lausuntoa Oulujärven ympärillä olevan rantayleiskaavoihin liittyvän Jaalangan rantaosayleiskaavan muutoksen luonnoksesta. Rantaosayleiskaavat on tarkoitus päivittää yksi kerrallaan kolmessa vaiheessa erillisinä kaavamuutoksina. Tämä kaavamuutos kuuluu toiseen uusintavaiheeseen. Kaava-alueeseen kuuluvat myös läheiset pienet saaret, jossa on vain muutama loma-asunto. Tämä lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Tavoitteena on nostaa rakennuspaikkojen rakennusoikeutta vastaamaan nykyisiä ja tulevia tarpeita, sen sijaan uusia rantarakentamiskaavoja ei tulla lisäämään nykyisestäään. Päivityksessä tarkastetaan olevien ja loma-asuntojen välinen nykytilanne sekä pysyvän asumisen ohjaustarve

ja sijoittuminen ranta-alueelle. Nykyisen kaavan jälkeen tehdyt kaavasta poikkeamiset ja rakennuspaikkojen siirrot sekä vanhentuneet kaavamerkinnot myös päivitetään tässä yhteydessä.

Varsinaisia arvokkaita maisema-alueita ei Jaalangan rantaosayleiskaava-alueella ole. Arvokkaita perinnemaisemakohteita on tekstissä mainittu Lassilaniemen laidun ja Tervolanniemeen sijoittuva Raivion niitty sekä Tikanniemen rantalaidun, joka on merkitty myös kaavakartalle perinnebiotoopin aluemerkinillä. Rakennetusta ympäristöstä maakunnallisesti arvokkaita kohteita on kaavakarttaan merkitty viisi: Itärannan etninen kansakoulu, Jalangan terveystalo, Lahden ja Ojalan pihapiirit sekä Pinolan vilja-aitta. Paikallisesti arvokkaita kohteita on kaavakartalle merkitty 12 kohdetta. Alueella ei tämän rantayleiskaavan tarkistukseen ole tehty inventointia, kohde- ja maisema-arvioinnit on tehty 3. vaihemaakuntakaavan mukaisesti ja liitteessä 1 on kohteet esitetty Pohjois-Pohjanmaan liiton rakennetun kulttuuriympäristön kohderaportin mukaan (inventointi tehty v. 2016). Kaavakartalla on yksi tekniluoteinen virheellisyys. Kajaanitien varressa sijaitseva paikallisesti arvokas kohde Ylitalo; merkitä on virheellisesti 3:27, se pitää Olla 3:37.

Alueella on yhteensä 406 rakennuspaikkaa, josta rakennettuja on 337 ja rakentamattomia 69. Rakennetut rakennuspaikat sijoittuvat muutaman talon ryhmiin rantaviivan läheisyyteen, ne ovat pääosin RA-/loma-asuintontteja. Pysyvä asuminen on pääosin sijoittunut Kajaanintien varteen, Jaalangan kyläkeskukseen. Rakentamattomat lomatontit sijoittuvat rakennettujen tonttien lomaan. Jaalanganlahden ranta-alueella on kymmenkunta AM- /maatilojen talouskeskusten rakennuspaikkaa. Vaikka tässä rantaosayleiskaavassa ei uusia rakennuspaikkoja mitoiteta, olisi maalitalojen talouskeskusten ympärille hyvä määritellä/rajata suojaetäisyysvyöhyke, jossa maatilan toiminnalla voi olla ympäristövaikutuksia etenkin, kun tilat sijoittuvat rantavyöhykkeelle. Rantavyöhykerajaus on uusi merkitä, jolla rakentaminen on sallittu vain merkityille rakennuspaikoille. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa Kankareen rantaosayleiskaavan muutoksen luonnoksesta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine:

Virheellinen merkintä korjataan. Maatiloista niille, jotka ovat edelleen aktiivisia, määritetään suojavyöhyke.

Liite: arkeologinen kulttuuriperintö

Vaalan kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Jaalangan rantaosayleiskaavan muutosluonnoksesta (19.9.2018). Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Oulujärven ympärille laadittujen kolmen erillisen rantayleiskaavan - Manamansalon rantayleiskaava (1998), Jaalangan ja Kankarin rantaosayleiskaavat (2001) ja Oulujärven länsirannan rantaosayleiskaava (2004) – päivittäminen on toteutumassa vaiheittain. Jaalangan rantaosayleiskaavassa tarkistetaan muun muassa rakennuspaikkojen rantaoikeuksien määrää sekä merkinnot tehtyjen poikkeamispäätösten ja käyttötarkoitusten muutosten osalta. Vanha kaava sovitaan nykyisiin kiinteistörajoihin, korjataan vanhaan kaavaan jääneitä virheitä sekä ajanmukaistetaan kaavamerkinnot. Uusia rakennuspaikkoja ei suunnitella, mutta nykyisten rakennusoi-keutta nostetaan ja selvitetään pysyvän asutuksen ohjaustarve ja sijoittuminen kaava-alueelle. Kaava laaditaan oikeusvaikutteiseksi.

Vaalassa on tehty ajantasaistavaa inventointia (Vaala 2017. Kunnan arkeologinen päivitysinventointi. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu), jossa vanhojen kohteiden osalta tarkastettiin lähinnä kohteiden säilyneisyyttä ja sijaintia. Vanhoista kohteista inventoinnin piirissä olivat kohteet, joita ei oltu tarkastettu 2000-luvulla. Pääosa uusista kohteista on tervahautoja, mutta kaikkia alueen tervahautoja ei ole kartoitettu.

Jaalangan rantaosayleiskaavan alueelta tunnetaan 11 muinaismuistolain tarkoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä. Kohteet on merkitty kaavakartalle sm-merkinnällä, johon liittyy numerotunnus. Käytetty kaavamääräys on asianmukainen. Kekkolan asuinpaikkaa osoittaa kaksi kohde-merkintää. Näistä läntisemmän sm-merkintään tulee liittää kohteen numerotunnus (kartan nro 47). Kohteiden numerointi jatkaa Manamansalon kohdeluetteloa. Eri kaavojen juokseva numerointi samaan sarjaan voi olla ongelmallista, etenkin kun arkeologiset kohteet ovat luonteeltaan sellaisia, että niitä paitsi löydetään uusia, niitä myös vapautuu suojelusta tutkimusten jälkeen. Suositeltavaa olisikin käyttää kaavan sisäistä numerointia. Kaavakartalla kohteiden numerot ovat 42-52.

Kaavaselostuksessa muinaisjäänökset käsitellään omana kappaleenaan (3.1.4 Muinaismuistot). Selostuksessa muinaisjäänökset on esitetty numeroituna luettelona, kohteet 40-50. Selostuksen numerointi eroaa kaavakartalla käytetystä ja numerot 40-41 ovat samat kuin samaan aikaan valmistella olevassa Kankarin kaavassa. Eri kaavoissa ja eri kohdissa käytetty numerointi tulee tarkistaa ja oikeellistaa.

Selostuksessa on lisäksi listattu kaavakartalle merkitsemättä ”muinaisjäänösten löytöpaikkoina” 12 kohdetta. Näistä vain kahdeksan on varsinaisia muinaisesineiden löytöpaikkoja. Löytöpaikoista seitsemän on kivistien esineiden löytöpaikkoja ja yksi rautakautisen kirveen löytöpaikka, joten ne osaltaan kertovat alueen menneisyydestä.

Muut esineiden löytöpaikkojen yhteydessä mainitut neljä kohdetta (Kuostonsaari 3, Kuostonsaari 7, Lassilanniemi ja Tervolanniemi) ovat nuoria ja luonteeltaan sellaisia, että niitä ei tule kirjata kaavaan. Kyseessä ovat muinaisjäänösrekisterin niin kutsutut Muut kohteet, joita merkitään lähinnä tiedoksi. Suojeluarvoa niillä ei ole.

Tervahaudat katsotaan nykyään pääsääntöisesti kiinteiksi muinaisjäänöksiksi. Kaavatyön aikana kävi ilmi, että suunnittelualueella on useita maastokartalle merkittyjä ja/tai vinovalovarjosteessa erottuvia todennäköisiä tervahautoja. Koska näitä ei ole maastossa arkeologisesti tarkastettu, ne on merkitty muinaisjäänösrekisteriin mahdollisina muinaisjäänöksinä. Varsin todennäköisesti nämä tarkastettaessa osoittautuvat tervahautoiksi ja niin ollen kiinteiksi muinaisjäänöksiksi. Kohteiden suojelun turvaamiseksi näille on annettu kaavassa suojelumerkintä s/th määräyksineen. Kohteiden ja merkinnän luonnetta voisi selostuksessa avata yllä olevan mukaisesti nyt tehtyä tarkemmin. Edellä todettuun perustuen lauseen Jaalangassa on myös muita kuin muinaisjäänöksiksi katsottuja voi selostuksesta poistaa. Vaikka tervahautoja ei olekaan yksilöity kaavakartalla, tulee selostukseen liittää luettelo kaavakartalle merkityistä tervahautoista:

*Matinsuo (1000032873)
Röykänsuo (1000032874)
Ahola (1000032875)
Mäntyniemi (1000032875)
Kuostonsaari 8 (1000032878)
Kaarresalo (1000032879)*

Selostuksessa on syytä mainita, että tiedot muinaisjäänöksistä täydentyvät ja muuttuvat uusien löytöjen ja tutkimusten myötä ja että ajantasainen tieto alueen muinaisjäänöksistä löytyy Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäänösrekisteristä osoitteessa www.kyppi.fi kohdasta arkeologiset kohteet. Myös se on syytä kirjoittaa auki, että luetteloiden suluissa oleva numerosarja viittaa muinaisjäänösrekisterin mukaiseen kohdetunnukseen.

Vastine:

Numerointia harkitaan vielä (jatkuva vai kaavakohtainen) ja ristiriitaisuudet tarkistetaan.

Muinaisjäännösten löytöpaikkojen kuvailua korjataan esitetynlaiseksi, ja muut kohteet poistetaan. Tervahautojen kuvailu korjataan myös esitetyn mukaisesti. Selostuksessa voi tuoda esille muinaisjäännösten osalta ajantasaisen tiedon rekisterin ja numerosarjan merkityksen.

5) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) (8.2.2019)

Kaavaluonnos on ollut nähtävänä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eri vastuualueilla ja yksiköissä ja siitä on annettu seuraavaa palautetta:

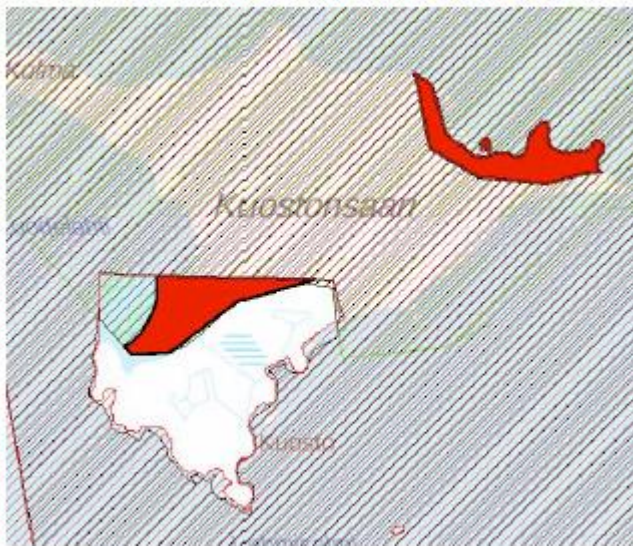
Kaavaselostus

Kohta 3.12 Maisema, s. 9: Tikanniemen rantalaidun on valtakunnallisessa perinnemaisemaintoinnissa (Alueelliset ympäristöjulkaisut 147, v 2000) arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi (M-). Kohteen nykytila ei ole tiedossa.

Kaavakartta

Jaalangan tervaleppäkorpi (SL, luo-so): Jaalangan tervaleppäkorpi on soidensuojeluohjelman kohde, jonka luonnonarvot ovat heikentyneet siinä määrin, että kohdetta ei ole tarkoitus perustaa luonnonsuojelualueeksi. Näin ollen SL-merkinnän voi poistaa. Luo-so -merkinnällä on osoitettu suojeluohjelman raja, mutta alueen nykytila huomioon ottaen merkintä on liian laaja. Tervaleppiä kasvavaa kangaskorpea tai muuttumaa on alueella jäljellä, mutta ELY-keskuksella ei ole tietoa ko. kohteen rajauksesta. Sinänsä luo-merkintä on sopiva osoittamaan jäljellä olevaa luontoarvoiltaan paikallista kohdetta.

Kuostonsaaren yksityinen suojelualue (kolme erillistä osa-aluetta, YSA 202781 Kuosto) on osoitettava kaavassa SL-merkinnällä.

Kaarresalon pohjoispuolella olevien, valtion retkeilyalueeseen kuuluvien saarten Peuron ja Reinin kaavamerkintä on hyvä tarkistaa Metsähallitukselta. Sama koskee Kankarin kaava-aluetta niiltä osin kuin valtion retkeilyalueeseen kuuluvia saaria on osoitettu SL-merkinnällä.

Vastine:

Perinnemaisema-alueen ja soidensuojeluohjelman kohteen nykytila ja raja-
aus tarkistetaan maastossa kesällä 2019. Perinnemaisemien osalta tarkistetaan rakennuspaikkojen sijaintia niin, että säilyneet osat eli rantaniityt on mahdollista säilyttää jatkossakin. Soidensuojeluohjelman kohde poistetaan kaavasta maastokäynnin perusteella, mutta kaava-aineistoon lisätään Metsähallituksen tietoja Metsälain mukaisista kohteista myös muualla kaava-alueella.

Kuostonsaaren suojelualueen merkintä tarkistetaan SL-merkinnäksi.

Metsähallitukselta on pyydetty lausunto, ja lausunnon pohjalta on muokattu merkintöjä: Kaavatyössä on Oulujärven retkeilyalueen saaret merkitty VR-merkinnällä, muut saaret MY-merkinnällä (mikäli sijoittuvat luonnon tai maiseman kannalta arvokkaille alueille) tai MU-merkinnällä, mikäli kaavatyössä ei ole tunnistettu erityisiä luonto- tai maisema-arvoja. Sellaiset saaret, joissa on rakennuspaikkoja, on muilta kuin rakennuspaikkojen osalta esitetty M-merkinnällä. Suojelualueet on esitetty SL-merkinnällä.

6) Pohjois-Pohjanmaan liitto (sähköposti 11.1.2019)

Pohjois-Pohjanmaan liitto ei anna lausuntoa, mutta pyytää, että kaavaselostuksesta poistetaan suoraan Kioski 2.0-sovelluksesta tulostetut rakennusperinnön kohderaportit, joissa on kohteiden osoitteet. Kioski 2.0 -sovellus on viranomaiskäytössä oleva, ei-julkinen tietolähde. Maakunnallisia kohteita koskeva virallinen raportti löytyy osoitteesta https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/aluesuunnittelu/maakuntakaavoitus/3_vaihemaakuntakaava_voimaan ja on tässä liitteessä. Kaavaselostuksessa tulisi pitäytyä julkaisemaan yksittäisestä kohteesta vain niukasti tietoja, ei missään tapauksessa osoitetta.

Tiedot 3. maakuntakaavan lainvoimaisuudesta voi tarkistaa osoitteesta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/aluesuunnittelu/maakuntakaavoitus>

Vastine:

Kohderaportit on esitetty kuten aiemmin päivitettyssä Manamansalon rantaosayleiskaavassa. Manamansalon työn yhteydessä haettiin menettelytapoja myös näihin myöhemmin päivitettäviin rantaosayleiskaavoihin, ja tämän mukaisesti raportit on tulostettu liitteeksi. Kioski-sovelluksen tunnukset saatiin Manamansalon työn yhteydessä nimenomaan raporttien tulostamista ja tietojen hyödyntämistä varten.

Liite muokataan sellaiseksi, että kohdeluettelon tiedot ovat mahdollisimman niukat.

MIELIPITEET:

1) 785-401-12-22

Kesämökki vakituiseen / ympärivuotiseen asuinkäyttöön (Lepokangas 785-401-12-22).

Vastine:

Vaihdetaan pyydetysti, lähistöllä on muitakin vakituisia asuinpaikkoja.

2) 785-401-2-98

Tervolanniemen tila vakituisen pientalovaltaisen asumisen alueeksi (Kuharanta 785-401-2-98).

Vastine:

Vaihdetaan pyydetysti, lähistöllä on muitakin vakituisia asuinpaikkoja.

3) 785-401-4-92

Tilalla (Lehto) on rasitteena tieoikeus sekä venevalkama. Venevalkama on merkittynä myös mielipiteen liitekartalla (Maanmittaustoimisto, lohkominen). Kysytään rannassa olevien rakennuspaikkojen vaikutuksesta venevalkamaan.

Vastine:

Siirretään rannassa olevia lomarakennuspaikkoja erilleen toisistaan niin, että rantaa on mahdollista käyttää rantautumiseen.

Oulussa 4.12.2019

Johanna Lehto